

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . . 1 kor. Egy hóra. . . . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
SIPÓS BÉLA.
Kiadók és lapfelfelügyelők:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Kezdődnek a kihallgatások.

Magyar politikusok Bécsben.

Kik lesznek az új miniszterek?

— Saját tudósítónk távirata. —
Budapest, szept. 18.

Néhány nap mulva ismét megkezdődnek a királyi kihallgatások a bécsi Burgban. Azok a politikusok, akik a legutóbbi audienciákon felvilágosították az uralkodót a magyar nemzet jogos követeléseiről, újból felmennek a Burgba, s elmondják azokat a nagy és súlyos igazságokat — a melyek ugyan ott kellemetlenek — de a mely megvalósítása nélkül ebben az országban a béke nem fog helyre állani.

És ott, az ócska a rossz tanács adók miatt sokszor megátkozott Burgban talán kegyelmesebb lesz ezuttal az uralkodó. Nem mint osztrák császár, hanem mint magyar király fogadja a mi embereinket, s végül is egyetlen elhatározásával békét fog

teremteni. Ezzel a reménységgel néz a nemzet a királyi audienciák elé:
A politika eseményeiről a következő tudósítások számolnak be:

A fődarabont Bécsben.

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök ma reggel 8 órakor báró Skerlecz Iván miniszteri titkár kíséretében Bécsbe utazott. A király valószínűleg még a mai nap folyamán kihallgatáson fogadja a miniszterelnököt. Tegnap este egy órahosszat tartó minisztertanács volt.

Kormányalakítás.

Budapestről jelentik. A kabinetalakítás nem fönt akadt meg, hanem lent. A miniszterek már meg volnának, a hozzá való program is meg volna valahogy: de nincs meg a biztosíték a kabinet állandóságáról. A mihez pedig: vagyis a tartós többség szervezéséhez ragaszkodik a király. Bécsbe az az értesítés érkezett Budapestről, hogy a veteránbizottság szereplő tagjai csaknem valamennyien részt vesznek a kormányzásban mint miniszterek, államtitkárok

és más magas országos méltóságok. A kabinet feje: Andrássy Gyula gróf. Belügy: Apponyi Albert, igazságügy: Günther Antal. Az udvar köréből az a hír is kiszivárgott, hogy a király a mult szombaton Pejacevich gróf horvát bánt hosszabb kihallgatáson fogadta.

Érdekes leleplezés.

A politikai élet kulisszái mögül titkokat tárnak elő egy bécsi levélben. Nem tudjuk, üres pletyka-e, amit a jövő eseményekről ebben a levélben elmondanak, vagy komoly igazság-e, de arra mindenesetre elég érdekes, hogy akár kuriozum gyanánt is kivegyünk belőle néhány részletet:

Fejérváry — mondja a levélíró — mikor a cseh hadgyakorlatok előtt jelentkezett a királynál, már tudta azt, amit ma, hogy el van ejtve s a koalíció arisztokrata tagjai is tudták nemcsak ezt, hanem azt is, amit ma sűrű homály főd a nyilvánosság előtt s ugyancsak befejezett tény: október 10-en, a képviselőház megnyitására a koalíciós kormány fog bemutatkozni.

Készült pedig ez a befejezett s csak el nem ismert tény Bécsben Goluchovszkieknál és Tisza-Dobon Andrássy Gyulánál.

Régi Okiratok és Levelek Tára.

Kardos Samu új vállalkozása.

A magyar történelem dicsőséges nagy időit eleveníti fel dr. Kardos Samu a kiváló és nagy tudású történész azzal a vállalkozással, a mely október hónap folyamán veszi kezdetét. **Régi Okiratok és Levelek Tára** címmel havi folyó iratot ad ki dr. Kardos Samu, Debreczen város támogatásával. Az érdekes folyóirat megleveníti a multat — s a ködbe veszett századok olyan érdekes dokumentumait adja a magyar közönség kezébe, a melyek nyomtatásban még sehoh sem jelentek meg — s a melyek a magyar tudományosság világában valósággal szenzációt fognak kelteni. Lapunk más helyén foglalkozunk a nagyszabású vállalattal. Itt két érdekes okiratot közlünk. Az egyik **Kazinczy Ferencz levele Ragályi Tamás borsodmegyei követhoz** — a másik **Bánffy György levele Perényi Jánoshoz a 17-ik századból.**

(**Kazinczy Ragályihoz.**)

Széphalom, nov. 25. d. 1811.

Édes Uram Öcsém!

Igen kedves barátom!

Sződskén ezeltől 8 nappal hallottam, hogy Uram Öcsém már éli azon boldogsá-

gokat, melyeket szem nem látott, fül nem halottanak mondanék, ha emberiek nem volnának. Bajaim kiverték emlékezetemből szándékomat, hogy mihelyt haza érek, gratulálni fogok hozzájuk, de a tegnapi este érkezett Bécsi Anna's füzet. (honnán azt tanulom, hogy a mi? (t. i. a mely munkát) Aus meinem Leben. Dichtung und Wahrheit nevéjű új munkát nyomtatta ez idén Cottanál Tübingenben) ez elfeledett szándékot újra emlékezetembe hozta. Fogadja azt Uram Öcsém barátsággal, s higgye hogy rajta szívesebben senki sem örülhet. Hosszu életet kivanok, igen késő özvegyedést egyik vagy másik felnek és igen-igen sok gyermekeket, kik atyjokra, anyjokra üssenek külsőjökben s belsőjökben.

Uram Öcsém bizonyosan birni fogja Göthének ezt a most említett irását is. Emlékezzék meg rólam, mikor benne paradicsomi örömdöket fog köstölni. De emlékezzék csomi örömdöket még nem is rólam addig is, s az általam még nem ismert, Uram Öcsém által megígért új munkáját, méltóztassék közölni. Én Göthének csak a XII. darabját bírom.

Tövisem Virágaim az Annálisokban is igen kedvező ítéletet kaptak (Kis volt a mint azolta tudom Recensensek) de a mi a Lipsiai Lit. Zeigban (1811. april) áll, olyan, hogy magam is soknak kiáltom. Sokban er-

zem hogy megöregedtem, de kivált abban is, hogy a magasztalások nem csiklandnak, hanem inkább pirítanak. Ez a Lipsiai Recensió előttem azért kedves, mert magyarázza a mit elöttem magyarázat nélkül hagytam. A Recensens sokat az én leveimből beveszen magyarázatjaiba, úgy hogy sokan lesznek a kik azt fogják gyanítani, hogy a Recensens előbb hogy a Recensió kiment, azt velem közölte és én szurtam belé holmit. Tudom ki dolgozta azt, és ha megszorítanának, vele feleltetném, hogy nem is tudtam hogy recensálni fogja mind addig míg a Recensió meg nem jelent.

Most két dolog foglala el, Sallustomat készítem nyomtatás alá, megjelenvén már a Szeni-Györgyi Gallértbe, s Epistoláimat gyűjtve annyira hogy egy kis kötetet tehessenek, 1809-ben sok készületlen vagy rosszul készült darabjaimat egettem el egy megrezzenés órájában. Most emlékezetemből szedem elő, s fidozgatom.

Félek, hogy az első tűz ki nem fogja magát pótoltatni hagyni. 1801-ben, kevés hoinapokkal azután, hogy a kalitkából kiheresztenek, a szegény fiam engemet térítgetett s a maga Cosmogoniai tudományára akara vonni. Ada holmi könyveket is s irásokat, de amellyektől (mint a Puky Ferenczeit) én iszonyodást és nemcsak csömört

Már megérkeztek Glück Ede

az őszi férfi-, női- és gyermek czipők

legnagyobb czipő-áruházában Debreczen. Piacz és Kossuth u. sarok, a kistemplommal szemben. — Szép és jó minőségű czipőket olcsón csak nálam lehet vásárolni.

Bánffy Dezső nem egészen eredménytelenül járt júliusban Andrassy Gyulánál.

Gróf Andrassy Gyula ajánlatával szötte fonta azokat a rejtélyes tárgyalásokat Goluchowski-val, melyeknek eredménye, hogy Goluchowski gondolkozásában gyökeres változás állott be. Goluchowski ugyanis régi, benső barátja az Andrassy családnak s annak Bécsben tartózkodó tagjaival állandó érintkezést tart. Innen való, hogy Andrassy Gyula befolyása nagy mértékben érvényesülhetett nála Bánffy közvetítési útján. Goluchowski az általános választójog kérdését csak felhasználta a Fejérvary kabinet megbuktatására, de nem azért buktatta meg, hanem hogy Andrassy Gyulának szívességet tegyen. Bizonyos, hogy a koalíciós kormány kinevezésére minden megállapodás megtörtént.

Éppen azért nem is bizonyos, hogy meglesznek-e a jelzett kihallgatások, de ha meglesznek, tisztára csak formalitások, mert a kompromisszum Andrassy és Bánffy részéről meg van kötve. Ugy hirdik, hogy a katonai kérdés megoldásával abban egyeztek meg, hogy a korona nem zárkózik el az 1867. évi XII. t. cz. 11. szakaszának alkotmányos magyarázatáról. Erre azonban országgyűlés és korona együttesen lévén hivatta, kell, hogy az országgyűlés munkaképessége helyreállítsák, ennek előfeltétele pedig a koalíciós kabinet alakulása. A vezényszó kérdése helyébe tehát a vitás felségjog kérdése lép, melynek eldöntésétől függ azután a vezényszó sorsa is.

A korona e koncessziója ellenében viszont a koalíció biztosítja az államügyek rendes menetét egy meghatározott időtartamra, ami alatt az újabb katonai viták ki zárást kell érteni. Abban Andrassy—Bánffyék

is megegyeztek, hogy a kereskedelmi szerződések számára szükséges időből kifogván az öntő vámtérlet azonnali megvalósításához csak egy újabb kiegyezési ciklus után foghatnak.

Ugyancsak kívánatosá tettek e két pont időbeli egybekapcsolását a két évi szolgálattal várható jelentékeny katonai többkiadások.

E megállapodás tiz zavartalan eszterdőt biztosítana Magyarországnak.

E levél szerint tehát már meg is volna a kész koalíciós kormány s Fejérvary legközelebbi bécsi útja már csak formáság.

Nincsen egyelőre különösebb okunk arra, hogy a „rejtelmes” kulisszatitkokkal teli levelet komolyan vegyük. Fejérvary újabb rendelkezések szerint szerdán, vagy csütörtökön megy Bécsbe és hír szerint Andrassy Gyula gróf lesz az első, aki mint tanácsadó a király elébe megy. Zichy János szerepéről is sokat és különöset beszélnek.

A szocialisták a közgyűléshez.

A debreczeni szocialisták beadványa az általános választói jogért.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szeptember 18.

A debreczeni szociáldemokrata párt intéző bizottsága ma délután az általános választói jog érdekében beadványt intézett a városi tanácshoz. Ebben arra kéri a tanácsot, hogy a szeptember havi közgyűlés elé egy indítványt terjesszen, amelyben a törvényhatóság úgy írjon fel a képviselőházhoz, hogy az általános választói jogot mielőbb valósítsa meg.

(Bánffy—Perényi Jánoshoz.)

Ajanlom kegyelmek, miut jó akaró Uramnak szolgálatomat.

Isten kegyelmedet sok jókkal jó egészséggel áldgya meg.

Megelégedvén Isten ő Felsége szeginy edes asszonyom anyam Tekintetes Nacsága Bornemisza Kata asszony ez Világi siralmas és sok nyavalyákat, próbákat szenvedet elevelvel, lelket magához veven, az mi kegyelmes asszonyunk ő Nacsága kegyelmes Teczere és akarattya becületet uri s jorden levő atyafiai jó akaró uraim javaitatok szerint, Fuii kötelességemnek eleget akarván tennem, renditem el temetésé, ez jelen vanó Szent Ivánnavának 26-dik napján a kolozsvári Farkas utczai Templomban Kegyelmedet böcsülettel kérem, minthogy szeginynek Testet Isten engedvén 25 ik reggel akarom, mező örményesi hazámui meginditom, ne neheztelje kegyelmed a asszonyal ő kegyelmevel edgyütt, hogy jobban rea erkezhessünk 24-dik eszvere, vagy ha akkor nem lehet 25 ik jó reggel mező Örményesen jelen lenni, hogy azon nap ugy, mint 25 ik szeginynek Testét megindivan, mas nap ugy mint 26-ik Kolozsvárra viven, mehessen véghez is azon nap a Temetes Kolozsvárot, s tiszteltessenek meg kegyelmedek jelen étivel, melyet kegyelmedek ör vendetes alkaim tössággal kívánok. Isten életven meg szolgálni. Étesse Isten kegyelmedet kívánatos jó egészségben. Datum Benczida die 8 Junii És jó akarattal szolgál Bánffy György.

A kérvény minden betűjével teljesen egyetértünk. És azt hisszük nem is kell már az általános választói jog mellett érvelni, mert annak bejességéről mindenki meg van győződve.

Maga a beadvány néhány szóban a legjobban megmagyarázza az általános választói jog szükségességét.

Megvagyunk győződve, hogy a f. hó 28 án tartandó közgyűlés egyhangulag, annál is inkább magáéva fogja tenni ezt az okadatolt kérelmet, mert most már nem a darabant kormány, hanem a nemzet ügyének fog ezzel használni.

Természetesen a törvényhatóságnak a feliratot úgy kell megszővegezni, hogy abban kifejezésre jusson mindannyiunk hő vágya, a vezényleti nyelv elsőbbsége. Ha meg lesz a magyar vezényszó, akkor meg kell csinálni az általános választói jogot is.

A beadvány szövege a következő: Tekintetes Tanács!

A jelenleg érvényben lévő választási törvény rossz és elavult. Magyarország 20.000.000 lakosa közül csak kilencszáz ezernek van választási joga. A parlament tehát nem a nép igazi akaratának kifejezője és így a nép igazi érdekeit nem védheti.

Az általános választói jog kérdése a legutóbbi hónapokban követelő erővel nyomult előtérbe. A parlamentben választott képviselők legnagyobb része a választások alatt azután megígérte, hogy megzavazza az általános választói jogot.

Az általános választói jog a nemzet gazdasági fejlődésére roppant fontossággal bír. Nemcsak azért, mert a jogtalan nép millióit szorosabban kapcsolja az országhoz, hanem azért is, mert a parlament eleutalló ereje nagyobb lesz és az ország nepe oly képviselőket fog választani, akik komoly törvényjavaslatakat benyújtásával megakadályozzák a nép pusztulását.

Nemcsak kötelességeket akarunk teljesíteni, hanem jogokat is követünk.

Ezért felkérjük a Tekintetes Tanácsot, kegyeskedjék feirni a parlamenthez oly értelemben, hogy szükségesnek tartja az általános és titaos választói jog mielőbbi megadását.

Berger Jenő meghalt.

Debreczen, szeptember 17.

Debreczenben olyan kevés a modern gondolkodású európai stíus szerint élő vezető ember, hogy ha ezek közül egy kidől, őszinte fájdalmat kell éreznünk halála felett. Ez az őszinte fájdalom ezerte tölti el a lelkünket most, hogy egy nagyszabású élet, egy nagy koncepciójú ember elmúlásáról kell írni.

Tegnap hamarosan elterjedt a városban a hír, hogy Berger Jenő építész Semmeringen a Balman szanatóriumban, ahova gyógyulást ment keréni, meghalt. A megrendítő hír hallatára sok szemből kipergett a könnyesepp s nem igen volt ember, akinek lelkébe ne hatolt volna a szomorú eset. Mert Berger Jenő egyike volt azon keveseknek, a kit mindenki tisztelt, szeretett s aki birta a város közönségének őszinte és osztatlan nagyrabcsüését.

Berger Jenő, sajnos, évek óta vergődött és küzdött a betegséggel. Óriási vállalatát maga vezette s az emberfeletti munkatönkretette idegzetét. Vasútépítés, paloták

kaptam. Akkor irtam hozzá egy Epistolát, de nem mertem neki mutatni, előre látván, hogy az neki tajni fog, noha őtet nem bántotta. Innhol kezdete:

Hatalmas mesterének egy szava
Miként hozá ki a pusztá Semiből
Ezt a temérdek Mindent, s önmagát
Az érthetetlen, a megfoghatatlan
Nagy mestert fejtik leczkéid énnekem.
Oh, ahelyett hogy e mély titkokat
Elöttem felfedeznéd, kélek, boríts el!
S kika, va e szép világból, hol magamnak
Honn lenni látszom és a hol szemem
Gyönyörködése millió tárgyait
A legvárásbb Setétisztában és magisesz heilid nkel
Nem elvakító fénynél látni szokta,
Ne kényszerítés idon s üren (R-um) keresztül
Addig repülni hol csak fény lakik,
S a fény miatt magamra nem találok.

Velkedéseim kevés sorokban a Setétisztába rejtve következnek és a vers a közepén szakad meg, hogy az O. vasó érezze, hogy ott hiatus van, vagy inkább lacuna és e szókkal kezdem a Schiller Itja történetét, ki a Pap intésének nem engedett és a leplet felemelte:

Egy lelta Böcs, kit utazásai . . .

Mire való azon törnünk magunkat a mit m gerteni soha nem fogunk? Elmékedni rajtok kell, mert az elmenket élesíti, képzeleteiteket tisztítja, de meg kell szünni tudni.

Az Uram Öcsém boldogitóját szivesen tisztom, s magamat ajánlom barátságába, melyhez Uram Öcsémnel fogva juom van. Tisztelem a Jozsef Ur Boldogitóját is, de titkon, hogy Jozsef Ur meg ne tudja. Éjen szivesen Uram Öcsém és szeresse leghibve tisztelőjei. Kazinczy Ferencz.

Czipó király

A szögze tessék ügyelni.

Debreczen, Piacz-u. 49, a főposta kapujával szemben. Őszre és tére legolcsóbban lehet vásárolni női-, férfi- és gyermek czipőket

Tolnai Dániel

elsőrangú czipő-üzletében.

építése, egyéb vállalatok gondja mind ott zsongott a fejében — nem csoda tehát, hogy fizikuma felmondta a szolgálatot. A nyáron feleségével és edesanyjával Tatra Lomnicra ment üdülni. Két héttel ezelőtt, minthogy állapota nem javult, a felesége és edesanyja átvitték Temmeringre a Ballmann-féle sanatóriumba. Itt pár nappal ezelőtt kanyarót kapott, amiből tüdőgyulladás lett. A kettős betegség aztán gyorsan végzett vele s most már némán kiterítve fekszik messze idegenben, körülvéve családjának kétségbeesésével.

Berger Andor dr. az elhunyt fiútestvére tegnap kapott táviratot Jenő bátyja özóniájáról. Mre azonban a család barátjává Popper Alajos doktorral Semmeringre ért Berger Jenő már halott volt. A holttestet hezra szállítják, s fűthon temetik el. Hogy a temetés mikor lesz erről a család még nem intézkedett.

Az elhunyt életrajzi adatait a következőkben fogadjuk össze.

Berger Jenő 1865-ben született Debreczenben. Jómódu szülők gyermeke volt, akik féltő gonddal nevelték. Gimnáziumi tanulmányait Debreczenben végezte. Egvetemi tanulmányai elsajátítása végett a Budapesti és bécsi műegyetemet látogatta. Műépítési oklevele elnyerése után szűkebb hazájában, Debreczenben nyitott építési irodát. Szakképzettsége és összeköttetései révén rövidesen jelentős vezérszerepre emelkedett Debreczen társadalmi életében. Számos középületet emelt így egyik tervező vállalkozója volt gyönyörű pályaudvarunknak is. Tagja volt Debreczen törvényhatósági bizottságának, az építési és szűnyegi albizottságnak. 11 év óta elnöke a kerületi betegsegélyező pénztárnak, igazgatója volt a Korona takarékpénztárnak, igazgatótanácsosa az Alföldi takaréknak — a Kaba-Nadudvari s a Ruma — Klenáki helyi érdekű vasútnak, ezenkívül tevékeny részt vett minden nemes, jótékony és művészeti akcióban. Halálát özvegyén, szül. Fischbein Mariskán kívül kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

Halmay Elemért szabadlábra helyezték.

A rendőrség visszaélése.

Még sincs világhosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, Szept. 18.

A Debreczeni Független Ujság tegnapi déli kiadásában már közölte azt a szenzációs hírt, hogy dr. Halmay Elemért, Bánffy egyik volt bizalmasát, Zigány Árpád védőjét, a rendőrség megidézte és letartóztatta. A hír Budapestben kinos feltűnést keltett — s a letartóztatás után azonnal mozgalom indult meg dr. Halmay szabadlábra helyezése végett. A mozgalomra azonban nem lett szükség. Halmayt az ügyészség ma délben szabadlábra helyezte.

A letartóztatásról és a szabadlábra helyezéséről a következő távirati tudósítás számol be.

A budapesti büntetőtörvényszék ma ugyiszólván az a szenzációs esemény domi

nálja, hogy a rendőrség vasárnap délután 5 órakor letartóztatta a Zeysig féle röpirat szerkesztésével vádot Zigány Árpád védőjét, dr. Halmay Elemér ügyvédet Főkapiten az ügyvédek tárgyalók nagy felháborodással a védőn ejtett eme hallatlan sérelmet.

A hangulat után itélve kétségtelen, hogy Halmay Elemér személye iránt nem voltak és nincsenek valami nagy szimpátiával még azok a kartársai sem, akik igen gyakran érintkeztek vele, azonban az ügyét ennek d-czára a legmelegebb érdeklődéssel karolták föl kivétel nélkül — még azok is, akik Halmaival nem érintkeznek — mert a rendőrség eljárásában törvénytelenéget, a közszabadság megértését és az ügyvédi kar ellen intézett támadást látnak.

Nagy feltűnést keltett, főképen jogászok körében, a kormány lapjának, az „Ujság” nak mai számában megjelent az a hír, hogy a letartóztatás a budapesti büntetőtörvényszék központi vizsgálóbírójának, dr. Bakonyi Kálmánnak tudtával, sőt egyenesen az ő utasítására történt. Ez a hír ilyen alakban nagyon is valószínűtlennek látszott s mintegy magán hordta a valótlanság bélyegét.

Egyik budapesti lap munkatársa ma délelőlt a törvényszék egyik kiváló bírájával folytatott beszélgetést és ennek alapján a következő hitelas adatokat közölhetjük:

Sem az ügyészségnek, sem a rendőrségnek még csak sejtelve sem volt arról, hogy Halmay Elemért terheltként megidézék és leakarják tartóztatni. A rendőrség ezzel az intézkedéssel hivatalos hatalommal való visszaélést követett el, mert amint a bíróság és az ügyészség veszi kezébe az ügyet, csakis az ő utasítását, irányítását követheti. A bíróság nem tartóztatta volna le Halmayt, mert hiszen ha ezt megakarja tenni, akkor módjában lett volna. De erre semmiféle alap nincs, mert a vád nem felségsértésre való szövetkezés, hanem egyszerűen sajtóvétség.

Az ügyvédi kar több száz tagjának aláírásával ma délelőlt sürgős beadvány érkezett a kamara elnökéhez, Szivák Imréhez, a melyben a budapesti ügyvédek a kamarától azt kérték, hogy Halmay letartóztatása miatt indítsion akciózt.

Az akcióra azonban nem volt szükség. A királyi ügyészség meggyőződve arról, hogy a letartóztatás a rendőrség baktörése volt. Halmay Elemért ma délután szabadlábra helyezte. Halmay bűnössége semmivel sem igazolódott. A meghurczolt ügyvéd Bérczi tanácsos ellen bűnvádi feljelentést tesz személyes szabadság megrértése miatt.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Az a hír érkezett ide, hogy a berlini nagykövetségi birtokára igen fontos okiratokat küldtek Berlinből. Azt hiszik, hogy az iratok a Zeysig-ügyre vonatkoznak. Ugyancsak Berlinből érkezett a hír, hogy a budapesti rendőrség teljes büntetlenséget biztosított Baneth Sándornak, ha Brüsszelből hazatér és vallo

mást tesz.

A Zeysig ügy a tanács előtt.

A röpirat kapható Debreczenben is.

A röpiratot kitiltották az országból.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 18.

A rövid időn belül európai hírű botránnyá fejlődött Zeysig-Zigány féle röpirat ügye szélső hullámaiban közvetve a tanácsot és közvetlenül a mi rendőrségünket is foglalkoztatja.

Ugyanis Varga Ferencz korona ügyész felterjesztésére a belügyminiszter kitiltotta a röpiratot Magyarország területéről.

Ezzel azonban a korona ügyész nem elégedett meg, hanem ekkor maga is elrendelte, az összes fellelhető röpirat példányok elkobzását, amelynek czime: „Die Ungarische Krise und die Hohenzollern“, kitüntetett szerzője pedig: „Professor Julius A. von Zeysig“

A kitiltást és az elkobzást elrendelő határozatot ma kapta kézhez a város, ahonnan azonnal elküldték a városi főkapitányi hivatalhoz.

A hirhede vált röpiratot már Debreczenbe is lehet kapni, így ma egy debreczeni könyvkereskedő cég katalógusába láttuk kifüggesztve. Érdekesnek tartjuk leközölni a röpirat borító lapját. Preis 30 P. f.

Die ungarische Krise und die Hohenzollern.

Von

Prof. Julius A. von Zeysig.

Druck und Verlag Eugen Wertheim Berlin N. W. 7. Friedrich Str. 94.

Hegedüs és Sándor.

Még ma este ki volt függesztve ez röpirat azonban holnap valószínűleg már nem lehet megszerezni, mert a rendőrség az összes található példányokat elfogja kobozni.

Vármegyénk és vidéke.

Akiknek kormánybiztos kell. Valami dicséretes közigazgatási élete lehet Hajduszoboszló városának. Az ottani sajtó ugyanis alapos éles kritika alá vette a közigazgatási élet visszasságait és konstatálja, hogy a városi közgyűlések tárgyalásainak komolysága fokrol-fokra sülyed. Korcsmai jelenetek teszik nevétségessé a komoly tárgyalásokat. A rideg tárgyilagosság kiszorult, helyébe az izléstelenségek tömkelege lépett. A város intelligens és komolyabban gondolkozó eleme megbotránkozással látja a komoly fontoskodásnak vigjátékszerű összemelésát és

Uj vasöntőde és géplakatosság

DEBRECZEN, Hortobágy malommal szemben.

Kész borsajtók és kutszivatnyuk, vagy egyes részei, szecska és répavágók, cservágók, ekék, vető gépek s minden egyéb gazdasági gépek és eszközök javítását és újítását jutányos árért pontosan és gyorsan készítenk. Továbbá szén tüzelésű kályhák és égeti berendezések és egyes részeit ujonnan megöntjük és min. enfele öntött vasrészeket bármikor öntünk. Fái és Bozsik.

indokkal gondol a közgyűléseket meg-meg történő elítélendő jelenetekre. Mindezek arra indítják a szoboszlói jobb izlésű városi tanácsot, hogy a politikai hullámok lecsillapulása után azonnal kormánybiztost kérjenek, aki hivatalosan a törvény korlátai belől a noémális rendet helyre állítani s a közigazgatási élet hagyományos méltóságát visszaadni.

Készül a virillisták névjegyzéke.

Hajdúvármegye alispáni hivatalánál lázas munka folyik a virillisták névjegyzék összeállításán. A vármegyéhez tartozó városok, községek egymásután szolgáltatják be adataikat. Hajdúszoboszló város az 1886 évi XXI. t. c. 25. § a értelmében a virillisták névjegyzékéhez a következő legelső adófizetők jelentkeztek: Fekete Sándor 2505 60. Adler Farkas 2431 44. dr. Czeplédy Mihály 2814 22. Leitgéb Imre 1835 07. Grósz Nagy Mihály 1817 67. Körner Béla 1281 61. Soós János 1178 06. Makai János 1128 09. Fozthüv János 1055. Kovács Gyula 1035 97. Id G. Tóth Mihály 1022 34. Kalocsay Mihály 984 40. Oláh Miklós 971 48. Soltész László 967 44. Márton Gábor 960. Dr. Malatinszky 927 48. Cs. Szabó János 860 30. Borbély Mihály 874 84. Nagy Illés 847 72. B. Nagy Károly 802 27. Szilágyi János 745 41. Rosenfeld Ignác 731 48. Zakar Sándor 713 49. Császi Jakab 691 84. G. Tóth János 682 81. S. Kovács Sándor 680 24. Sári Lajos 672 56. dr. Grósz Adolf 657 96. Cs. Tóth Bálint 650 22. Korpos János 644 81. M. Tóth Pál 643 91. Márkus Vince 636 85. Kürthy Pál 630 82. dr. Kis Sándor 621 12. Kovács Gábor 613 40. Csanády István 582 02. Hetey Ignác 564 39. Márton János 555 74. Czeplédy József 542 91. Décsy Lajos 535 13. Csanády Sándor 522 19. P. Szabó József 529 16. Gőnczy Lajos 519 38.

A megye költségvetése. Hajdú vármegye költségvetése elkészült. A szükségleti rész 163189 koronával zárul, a bevételek ugyanilyen összeget tüntetnek fel. A vármegye állandó választmánya elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek. A vármegye költségvetése a levéltárba 15 napi közzemlére helyezték ki, míg a hivatalos lapban közzé fogják tenni.

Népgyűlés az általános választói jogért. A nádudvari polgárok Bódi Imre vezetése alatt szeptember 17 én az általános választói jog érdekében népgyűlést tartott. Ugyancsak e tárgyban a hajdúszoboszlói is tartottak népgyűlést Balog Imre és társai vezetése alatt.

A nádudvariak elégedetlenek. A nádudvariak a vonat kapcsolások miatt elégedetlenek. Kérvényt adtak be tehát a debreczeni üzletvezetőséghez, hogy a Debreczen felől délután fél ötkor jövő vegyes vonathoz Kabara érkező motoros vonatnak ne kellessen másfél óráig a Pest felől 1/7 órákor jövő gyorsvonatot megvárni, hanem az az említett vegyesvonat beérkezése után azonnal indulhasson. A nádudvariak ezt szál indokolják, hogy a pesti gyorsvonatnak alig van egy hónap alatt 20 ólyar utasa, aki a gyorsvonattal Nádudvarra utazik és e miatt nem érdemes a Debreczen felől jövő több százra menő utasokat a kabai állomáson várakoztatni.

Nagy lólopás Tiszacsegen. Hirt adunk arról, hogy dr. Braun Adolf és Gück Venczel tiszacsegei istállójából 4 darab lovat 140 korona értékben elloptak. Az ottani csendőrs vezetője, Palkovics János őrmester lelkiismeretes munkája eredményeül jelenthetjük, hogy az elloptott 4 ló közül két lovat megtalált, a tolvajokat pedig elfogta. Ezek Rostás-familiába tartozó cigányok. A másik két tolvajnak és a lovaknak pedig nyomában van.

Színház.

A Zilahy társulat bevonulása.

Zilahy Gyula színigazgató társulatával tegnap érkezett meg Debreczenbe. Aradon az utóbbi napokban egymást érték a becses előadások. A lapok hosszú cikkekben bucsuznak Zilahy társulatától s például az Arad és Vidéke kijelenti, hogy ha Zilahy nek olyan társulata lett volna az első években is, mint most, akkor most is aradi igazgató maradt volna. Erősen dicsérik úgy a drámai, mint énekes társulatot. Az Aradi Közlöny ezt írja:

Jelezni kívánjuk, hogy az utolsó három évben színházi életünk mozgalmas, tarka volt. S ha bele vegyültek is néha az egyenetlenségek, surlódások elszomorító jelenségei: végeredményben a közönség mégis lélekemelő szórakozáshoz jutott.

Zilahyné bucsufelépéséről az Arad és vidéke így ír:

„A távozó művész az aradi publikum igaz nagyrabecsülését és szeretetét viszi magával Debreczenbe, a hol a kiváló primadonna, a kihez hasonló kevés van magyar színpadon, bizonyára csakhamar éppen olyan népszerű és ünnepelet lesz, mint Aradon volt.”

Hírek a színházról. A színházi iroda értesíti a közönséget, hogy a színházi pénztár naponként d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5-ig van nyitva. Jegyek a megnyitó előadásra a mai naptól válthatók a színházi pénztárnál. A bérlők joga 20-ik déli 12 óráig tartatik fent. Zilahy Gyula, színigazgató.

UJDONSÁGOK.

Szerkesztőségi telefon sz. 339.

Szerkesztőségi ó.: d. e. 8-12 d. u. 2 ó. éjjeli 2 ó. Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-utca 47 szám.

A polgármester drágasági pótléka.

Nincs drágaság — de azért drágasági pótlék kellene.

A jog és pénzügyi bizottság üléséből.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 18.

Amikor a mészárosok a hus árát kilónként nyolcz fillérrel felemelték, a polgárság érdekeit „hüen“ örző polgármester erre csak a következőt tartotta szükségesnek kijelenteni: a mészárosoknak teljesen igazuk van és ellenük semmit se kell tenni, mert hisz az ármeés teljes jogos és a közönség ezt a néhány fillért nem igen fogja megérzeni. — És csudiatos, épen a polgármester ur volt az első, aki megérezte a méreg drágaságot, mert alázattal fordult a f. hó 28 án tartandó közgyűlés elé, hogy 9000 ezer mond kilenczezer korona összefizetését tiszszázzalékkal vagyis 900 koronával drágasági pótlék címén emelje fel.

Azonban nehogy egyedül hirdesse a főpodesta ur — drágaságot, a többi tisztviselővel is beadott egy drágasági pótlék iránti kérvényt, amelyben ők szintén 10% pótlékot kérnek.

A jogügyi bizottság tagjai összenéztek és alaposan lehűtötték a polgármester ur kedvét, mert egyhangulag kimondták, hogy csak azon tisztviselők részére javasolják és tart

ják indokoltnak a drágasági pótlék megszavazását, akiknek 2400 koronánál kisebb fizetésök van, azoknak sem egy évre, hanem csak hat hónapra.

Igy tehát a polgármester urnak most már nem csak elvben kell elismerni, hogy nincsen drágaság, hanem gyakorlatban is. Mert akinek a sora 9000 korona fizetést ad és tagadja a drágaságot, annak már igazán látszatból sem szabadna drágasági pótlékot kérnie.

Azok a kishivatalnokok, akik reászorultak a drágasági pótléokra, azoknak már a bizottság is megszavazta, azonban a polgármester ur hiába fordult a törvényhatósághoz. És ez a helyes és méltányos eljárás.

— Személyi hír. Dr. Rédei Rezső a kereskedelmi és iparkamara helyettes titkára 35 napi fegyver gyakorlatáról hazatért, mint-hogy Szávay Gyula titkár még németországi tanulmány útján van, a kamara hivatalának további vezetését ő vette át.

— A jog és pénzügyi bizottság ülése. Tegnap délután 3 órakor kezdődött a jog és pénzügyi bizottság ülése, jelen voltak: Körner Adolf elnök, Magyar György dr. főügyész, Tüdös János dr. Kemény Mór dr. Balkányi Miklós, ifju Schvaroz Vilmos, Márton Imre és Tóhy Elek bizottsági jegyző. Mintegy 3 órán keresztül tárgyalták az 1906 évi költségvetést, amelyet a gazdasági bizottság által ajánlott módosítással együtt elfogadásra ajánlottak a közgyűlésnek. A költségvetés tárgyalása után, a f. hó 28 án tartandó közgyűlés egyéb tárgyai felett hozott véleményes javaslatot a bizottság. Igy Kovács József polgármester és hivatalnok társai, tekintettel a drágaságra, 10% pótlékot kértek egy évi idő tartamra a közgyűléstől. A bizottság csak azoknak a tisztviselőknek javasolja megadni a pótlékot, akiknek 2400 koronánál kisebb fizetésök van s ezeknek is csak félévre.

— Visszautasított bárói czím.

Harstein Péter nagybirtokostól a következő levelet kaptuk. Becses lapjukban „visszautasított bárói czím” alatt megjelent közleményük, helyre igazítására kérném közzé tenni miszerint Domahidy Elemér főispán ur nálam nem volt s így ajánlatot sem tehetett. Maradok kiváló tisztelettel Harstein Péter s. k. Amidőn ezt a nyilatkozatot közre adjuk konstatáljuk, hogy Harstein Péter ur levele semmit sem von le a f. hó 28-án tartandó közgyűlés körülmény, hogy Domahidy Elemér főispán ur nem látotta meg ez ügyben a bárói ranggal megkínált Harstein, nem bizonyítja azt, hogy az ajánlat nem történt volna meg.

— Ismét tifusz. Ma újabb két megbetegedést jelentettek be az orvosok. Az utóbbi napokban pedig három haláleset történt a hasitífusz miatt.

— A tanító egyesület kérelme. A gőnczi tanító egyesület Debreczen városához kérvényt intézett, a melyben a tanszer-muzeum részére segítséget kér.

— A lengyelek elutazása. A lengyel egyetemi ifjak ma reggel megtekintették a város nevezetességeit. Délben bankett volt a tiszteletükre az Angol királynő éttermében. Ezen egy csomó felköszöntő hangzott el. Délután fél 4

Vegyen órát, ékszert, ezüstöt Halász Nándor ékszerésznél Debreczen, Piac-u. 24. (Fehérló szálloda), mert ott a legolcsóbban és legszolidabban lesz kiszolgálva.

órákor a lengyel ifjak egy része elutazott. A másik csoport városukban időzik és itt fog néhány napot tölteni, ahol mindenki igaz szeretettel övezi körül.

— **A kórházról.** Dr. Ujfalussy József a kórház igazgatója utazásából hazatérkezve, átvette a kórház vezetését. Dr. Hutiray József tb. kórházi főorvos a polgármester előtt az esküt letette. Dr. Vitchei Ernőt a kolozsvári borbontani intézettől a főispán a debreczeni kórházba segéd orvosnak nevezte ki.

— **Igazoló választmányi ülés.** Kola János elnöke alatt ma délelőtt 6 órákor megkezdődött az igazoló választmányi ülése. A beadott panaszok felett a holnapi gyűlésen fognak dönteni.

— **Eltűnt párnák.** Kellemetlen meglepetése volt hétfőn Csáthy Sándor Fazekas utcai lakosnak. Eltűntek ágyneműi. A kellemetlen meglepetésről azonnal jelentést tett a rendőrségen. A panaszában Stein Viktor szabó segédre gyanakszik.

— **Leforrázott gyermek.** Gacsó Mihály Dégenfeld-tér 5. sz. a. lakosnő 5 éves kis fiacskája vigán játszadozott a szomszéd ház kerítésénél. A vig játszadozása közben rémes kiáltás hasítottotta át az udvar mélységes csendjét. A kis fiu sivitott. A szomszédok valaki leöntötte forró vízzel. Szerencsére a víz nem okozott súlyosabb sérüléseket. A rendőrség a feljelentés folytán az eljárást folyamatba tette.

— **Könyvtári segély.** A homokkeri ref. egyesület csak helyeselt kérvényt intézett a törvényhatósági bizottsághoz. Ebben a kérvényben könyvtárának gyarapítására pénz vagy könyv segélyt kér a várostól.

— **A verekedő Tisza.** A „Debreczenhez“ címzett vendéglőben — mint azt megirtuk — nagy verekedés volt aminap. A verekedés alkalmával Wagner Lajos a fején kapott súlyosabb természetű sérüléseket. Akkor a zür-zavarban nem lehetett megállapítani, hogy Wagner fejét ki zúzta össze. A nyomozással Dr. Boldizsár Kálmán bűnügyi osztályfőnök tehát Dobos rendőrbiztos bízta meg. Dobos kihallgatta az összes verekedőket s Hétfőn végre a verekedő egyköt. Tisza Mihály töredelmesen bevallotta, hogy Wagner-t ő sebesítette meg. A rendőrség az ügyiratokat áttette a kir. ügyészséghez.

— **Előspett tolvaj.** Annakidején megirtuk, hogy Grosz Vilmos kefégyári üzelő lakó ába ismeretlen tettes az ablakon keresztül bemászott s onnan egy bőr táskát ellopott. A táskát értékeit a vizsgálat 80 koronában, a tartalmát pedig 185 koronában alapította meg. Dobos rendőrbiztos vezette a vizsgálatot s annak sikeres eredménye lett. A tolvajt Weisz Márton állás nélküli bolti szolga személtében sikerült elfognia. Az ügyet a rendőrség áttette az ügyészséghez.

— **Kéteser korona a nyomra vezetőnek.** Li-ban Lipót bácsi lakostól ismeretlen tettesek 2 képet elloptak 50000 korona értékben. Tettesek a képeket a rámból kiemelték. Az egyik kép Böcklind'szarmazik és 2 satyrt ábrázol, a kik egy vízi leányt hálóval kiemelték a tengerből. A másik kép Troyontól származik, három tehenet ábrázol mocsaras réten. A körözvény a debreczeni rendőrséghez is megérkezett, a mely szerint a kép kézrekerítője 2000 kor. jutalomban részesül.

— **Beiratások a pinczér iskolába.** A pinczér szakiskolába való beiratások f. hó 20 án, szerdán d. u. 3—5 óráig a

Burgondia-u. 1. sz. a. levő városi ipari-kolában (I. emelet, udvari III. terem) tartataak. Kérjük és figyelemztetjük a tanoncztartó főnök urakat, hogy tanonczukat nevezett időre elküldeni sziveskedjenek, mert a nem jelentkezők az I. fokú iparhatóságnál mint iskolamulasztók feljelentetnek. Az ujonnan beépők iskolai és ujraltatási bizonyítványukat, továbbá tanonczszerződésüket kötelesek bemutatni. Az igazgatóság.

— **Hűtlen segéd.** Takács Gábor Loránffy-utca 2. sz. alatt lakó cizmadia mester panaszt tett hétfőn a rendőrségen. Panasz szerint Sárkány Mihály segédmunkása nagyobb mennyiségű bőrkészletet ellopott. A rendőri vizsgálat fogja kidarítani, mennyiben bűnös Sárkány Mihály.

— **Tíz ezer márkás lopás.** Piet Agnes apáca, római lakos kárara ismeretlen tettes Budapesten folyó hó 13 án a keleti pályaudvar II-od oszt. váróterméből egy bőrtáskát ellopott 10500 márká tartalommal. Az ismeretlen tettes nyomozása iránt a debreczei rendőrség is meg lett keresve.

— **A szociálisták ünnepe.** A szociális elvek egyetlen egy megyei városban sem találtak olyan termékeny talajra, mint Hajdusoboszlóban. Partjuk annyira megerősödött, hogy otthonról kellett gondoskodniok. E célra pártklub helyiséget építettek, amit október-hó 8-án fognak impozáns ünnepség keretében felavatni. Az ünnepélyen több országgyűlési képviselő is részt vesz. Közöttük lesz: Mezőffy Vilmos is.

— **Elfogott betörő.** Peti János urasági inast, aki f. hó 5 én Tápisápon Farkas Ödön gazdájától 40000 kor. értékpapírt lopott el, a fővárosi rendőrség büntetésével együtt elfogta. Az összes ellopott értékpapírok előkerültek.

— **Elveszett tárcza.** E hó 7-én, vasárnap egy fekete bőr cigarettá tárcza, melyben egy Czeizing Lajos névre kiállított vadászjegyén kívül még egy Margit fürdői és egy helyi vasutrá szóló bérletjegy, továbbá egy Petőfi és egy Munkás dalköri évi pártoló tagsági jegy volt. A tárczán Fenyőháza felirás volt. A szives megtalálót kerem, miután az elszoroltak reá nézve teljesen értéktelenek, tulajdonosának, a kereskedelmi és iparkamarához eljuttatni sziveskedjék.

— **Solingeni zsebkések, ollók, borotvák, borotváló eszközök, fésűk, kefék, illatszerek és szappanok fényképek keretek tükrök ténartók, dohányzó készletek és mindenféle czelszerű ajándék tárgyak beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik ujdonságok áruházát Piacz és Szent-Anna utca sarkán.**

Irodalom.

Uj történelmi vállalat Debreczenben.

Kardos Samu folyóirata.

Debreczen, Szept. 18.

Debreczen város tanácsa tegnap délelőtt tartott ülést. O ah Károly kulturtanácsos leke kezdeményezésére elhatározta, hogy dr. Kardos Samu a kiváló történet-tudós által megindítandó Régi okiratok és Levelek Tara című vállalatot abban a kedvezményben részesíti, hogy első számát 1200 példányban díj nélkül kinyomtatja.

Ez a tanácsi határozat lehetővé teszi, hogy azok a nagybecsű régi okmányok, a melyek a magyar nemzet történelmének megbecsülhetetlen adatai s a melyek Kardos Samu dr. birtokában vannak napvilágra kerüljenek — s nemzeti közkinccsévé váljanak.

A nagyszabású vállalat munkabeosztását már elkészítette dr. Kardos Samu s

az október elsején megjelenő számban a következő debreczeni vonatkozású dolgok fognak megjelenni: Debreczen Város Adatok Tara közli és ősmerteti Zoltai Lajos Debreczen város s. levéltárnoka. Debreczeni Főiskolai Adatok Tara közli és ősmerteti Oláh Gábor debreczeni főiskolai s. könyvtárnok. Egyháztörténelmi Adatok Tara különös tekintettel Debreczen város multjára, közli és ősmerteti Dr. Révész Kálmán kassai ev. ref. esperes. Az Erdélyi Fajdelmekre vonatkozó Adatok Tara különös tekintettel Debreczen város multjára. Kelemen Lajos a Ferencz egyetem és Erd. Múzeum s. könyvt. Irodalom Történelmi Adatok Tara különös tekintettel a debreczeni írókra és költőkre közli és ősmerteti Simon Géza.

Közölni fog azonkívül az első számban dr. Kardos Samu szerkesztő több nagyértékű cikket az ország legkiválóbb íróitól:

A nagyszabású folyóirat munkatársai:

1. Kelemen Lajos az erdélyi Múzeum egyet. s. könyvtárnoka, 2. Dr. Lengyel Miklós deési kir. főgimn. tanár, 3. Dr. Magasházy Béla Borsod vármegye főlevéltárnoka, 4. Dr. Apsei Mihály János Máramaros vármegye t. főgyógyor. 5. Oláh Gábor debreczeni főiskolai s. levéltárnoki 6. Dr. Révész Kálmán kassai ev. ref. esperes, 7. Dr. Sebess Dénes orsz. gyűj. képviselő, 8. Simon Géza m.-szigeti ev. ref. lyceum főkönyvtárnoka, 9. Dr. Versényi György az Erdélyi Irodalmi Kör titkára, 10. Zoltai Lajos Debreczen város segéd levéltárnoka, 11. Dr. Petri Mór kir. tanfelügyelő Zilahon, 12. Dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő Szegeden.

Előfizetési díj: 1 évre 10 korona. Fél évre 5 kor. — Egyes füzet ára 1 kor. Mindennemű leveleket, előfizetési pénzeket és hirdetési díjakat a szerkesztő címére (Debreczen, Piacz-utca 58. sz. I. emelet) kell beküldeni.

TÁVIRATOK.

Jogot a népnek a nemzeti ügy érdekében.

Fővárosi tudósítónk távirati jelentése.

Budapest, szept. 18. Apponyi Albert gróf a „Magyarország“ holnapi számában vezércikket irt, a melyben kijelenti, hogy az általános választói jognak a függetlenségi párt minden egyes tagja hive. Azonban most legelső és legfontosabb célunk, hogy a magyar vezényszót megkapjuk.

Ha jogainkat sikerül az osztrák kamarillától kicsikarnunk, azután lehet tárgyalni az általános választói jogról. Akkor is nem azért fogják megadni a szavazati jogot, mert azt kiáltjuk:

— Jogot a népnek!

— De nemzeti követelményekkel. Hanem azoknak, a kik azt kiáltják:

— Jogot a népnek!

— A nemzeti ügy érdekében!

Kiket hív meg a király?

Budapest, szeptember 17. Ma délelőtt minisztertanács volt. Valószínűleg ekkor állapították meg, hogy kiket fog a király kiballgatásra magához rendelni. Itt biztosra veszik, hogy Széll, Kosuthot, Justhot, Andrássyt és Bánffyot fogja a király meghallgatni.

Pestmegye közgyűlése.

Budapest, szeptember 17. A vármegye mai rendkívüli közgyűlésén irattárba helyezték Kristóffy megsemmisítő

Darvas Testvérek

női felöltő áruhaza.

Főtér, Fehérló szálloda épület. Kistemplommal szemben.

Darvas Testvérek ! Látványosság!

női felöltő áruhaza
megnyílt szeptember 1-én

Teljesen friss ujdonságok.

rendeleteit. A gyűlés előtt a 65-ös bizottság ülésezett, a melyen Prónay Dezső báró egész évi jövedelmét fel ajánlotta a tisztviselők fizetéseinek fedezésére. Peldáját rendkívül sokan követték.

Bánffy levelének hiteles szövege.

Budapest, szeptember 18. Ma éjjel a „P. H.” közzétette Bánffy levelének hiteles szövegét. A levél a következő:

Tisztelt Zigány ur!

„Röpiratot olvastam, annak lefordítását nem tartom megengedhetőnek.”

A koalíciós kormány.

Budapest, szeptember 18. Egyszerre újra megsaporodnak azok, akik a koalíció közel jövőben való kormányra jutását remélik. Azok már egy miniszteri jegyzékét is összeállították, amelyben miniszterként szerepelnek; Kossuth, Bánffy, Apponyi, Polónyi, Popovics és Zichy.

Elfogott pénzhamisítók.

Nagyszabású szédelgések.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 18.

Az utóbbi időben sűrűn irtak a lapok arról, hogy Bécsben is, Budapesten is igen sok hamis ötvenkoronás bankjegy került forgalomba. Mindkét metropolis rendőrsége lázasan kutatott a pénzhamisítók után, de hosszú ideig eredménytelenül.

Tegnap aztán Bécsben az egvik szállóban tetten értek egy feltűnően csinos fiatal leányt, amint egy hamis ötvenkoronással akarta kiegyenlíteni a számláját. A szálló pinczére átadta a leányt a rendőrségnek, ahol hosszas faggatás után bevallotta, hogy Klugmann Laurának hívják s Klugmann Simon budapesti lengyel zsidó kántornak a leánya. Bevallotta, hogy az unokafivérével, Schwalb Chaimmal, aki egyben vőlegénye is, operált együtt. Schwalb gyártotta a hamisítványokat, ő pedig forgalomba hozta azokat.

A vallomás alapján még tegnap délután letartóztatták Schwalbot is abban a pillanatban, mikor a Budapest felé gyorsvonatra akart szállni. Megmotozásakor 1170 korona készpénzt találtak nála. Négy darab valódi százkoronás bankjegyet, tíz darab hamis ötvenkoronást. A többi aprópénzben. Harmadfél órahosszat tartó kihallgatás után megvallották a bűntársuk nevét is. Ezt Reinholz Izraelnek hívják, ügynök s Budapesten lakik, Klugmann-Laura szüleinek Király-utca 6., első emelet 9. sz. lakásán bécsi rendőrség távirati megkeresésére a budapesti rendőrség ma reggel letartóztatta Reinholzot is.

Valószínű, hogy a 65 éves Klugmann Simonnak is része van a pénzhamisítók üzemeiben. Ugy látszik azonban ne szét vette annak, hogy a rendőrség érdeklődik viselt dolgai iránt, mert tegnap

„ágyának dőlt”. Az öregot is, a feleségét is rendőri felügyelet alatt tartják.

Ma mindenkinek meg kell hallni.

Aki feleségére revolverrel rá lö.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szeptember 18.

Ma kezdődött meg a szeptember havi esküdtársi ciklus. Bajusz Bertalan bőszereményi lakos állt a bíróság előtt szándékos emberölés kísérletével vádolva. Amelyet az által követett el, hogy feleségére Mikes Zuzsánára ez év május hó 24-én egy 7 mm. pisztolyból reálított. A golyó nem talált. A dühöngő vadállat elől az asszony a szomszéd házába menekült.

A részeges férj felesége után futott és azt kiáltott.

Még ma meg kell hallni mindenkinek, aki a feleségének pártját fogja. Azonban Kerékgyártó Ferencz uram akinek házába menekült az asszony kemény nyaku magyar ember, aki a vendégét megszokta védelmezni. Elője állt a részeg embernek és reákiáltott:

— Te részeg disznó, ne erdits itt, mert kirudallak.

A részeg Bajuszt előntötte a méreg és ráakart lönni Kerékgyártóra. A gazda hirtelen kiáltotta a pisztolyt a kezéből és így ismét félre ment a golyó. Ezután reávetette magát Kerékgyártó a merénylőre és leterpette a földre ahol megkötözte és átadta a csendőrségnek.

Bajusznak ma kellett büneiért az esküdtársak előtt állani. A bíróság elnöke Szűcs Miklós dr. volt. A vádat Udvarhelyi Dezső dr. képviselte. A védelmet Olchváry László látta le.

A vádlott tettét bevallotta, azonban részegségével mentegedődzött. A tárgyalást elhalasztották.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentés Budapest, 1905. szeptember 18

Készáru 5 fillérrel drágább, határidők szilárdultak.

1905. októberi buza	16.02.—04
1906. áprilisi buza	16.72.—74
októberi rozs	12.90.—92
1905. áprilisi rozs	13.66.—68
októberi zab	2.44.—46
1905. áprilisi zab	13.04.—06
1906. májusi tengri	13.80.—82
1905. júliusi	—
1905. aug.	—
szeptembri	—
1905. szeptemberi repce	—

Iskolás fiúk és lányok

részére ajánlunk

Fehérműeket

Paplanok

Matrácok

Flanell takarók

Zsebkendők, Nyakkendők

óriási választékban

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljes díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
MIRDETÉSI IRODA.

Grünfeld Mózes

zománczozott edény üzletében.

Legfinomabb háromszorosan zománczozott edény ugyanazon árban kapható mint a vásáron, minden tétel külön csoportba van beosztva bámulatos olcsó leszállított ár kiírva és úgy mint a vásáron szoktam kitüntetni. Becses látogatást kérve, kiváló tiszt lettel

Grünfeld Mózes

edény kereskedő. (Városi bérház.)

Használjon veszélymentes

Önborotválkozó

készüléket!!!

legkönnyebb használati módszer már első alkalommal jönnek bizonyul, drbja 1 frt 25 krtól feljebb.

Kapható

Márton Gyula

rövidáru üzletében

Piacz-u. 9. Csanak-ház.

Hol mindenféle acél áruk, ollók, zsebkések, borotvák, hajvágó gépek legnagyobb választéka van.

1116/1905. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 816/3. 1905 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Sulkó és Winternitz részére Weisberger Mihály debreczeni lakostól 154 kor. tőke, ennek 1905 évi február hó 22-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 16 korona 81 fillér perköltés erejéig 1905. évi márczius hó 22-én bíróilag le és felülfoglalt és 716 korona 10 fillérre becsült lakatos számszámok, villanyfelszerelési eszközök és hutorokból álló ingóságok 1905. évi szeptember hó 26-án, délután 3 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Hunyadi utca 11. sz. a megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1905. évi augusztus 26-án.

Bódogh Zsigmond bírói kiküldött

Ki nem hiszi! győződjön meg, hogy a közelgő őszi idényre való legerősebb hazai kézi munka gyermek-, női- és férfi **Czipők, csizmák, kalapok és fehérműek** a legjutányosabb árakban **csakis**

Neumann Testvéreknél
a Tisza-palotában kaphatók.

Szőnyeg vásár!

A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét

alacsony leszállított áron árussítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű **Brüsszeli szőnyegeinket** igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr. ért kaphatók. Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajból

tetemesen leszállítva.

Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart.

Szabó Lajos fiai cégénél
Debreczen.

Divatos őszi felöltők Havelokok félárban

Rózsa Ignác

Párisi Divat Áruházában
a főposta mellett.

**Fiu és leány ruhácskák
mesés olcsón.**

Alapított 1875. Több éremmel kitüntetve.

Butorraktáram

telbalmazottsága miatt, évtizedek óta kitűnő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáram

elismert elsőrendű készítményeit a legolcsóbb árak mellett ajánlom a nagyérdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívánatra díjmentesen szolgállok.

Schwarz Vilmos

Debreczen, Piacz-u. 71. szám.

Hegedűk vonóval

képezdészek részére legjobb minőségben 8. 9. és 10 kor.

Kapható csakis

Schmidt S.

30 év óta fennálló nagy zongora és hangszer üzletében.

Passepartouk

papirképkerekek festményekhez a legizlésebb kivitelben, szolid színben

Antalfy F.

könyvkötészetében készülnek Debreczen, Piacz utca 31. a városházzal szemben.

Borsajtók

szőlő-zuzók, Puttonok

bornyomó-zsákok

Beke féle szabadalm.

szőlőszállító-kosarak

raktára

SESZTINA LAJOSNÁL

Piacz-utca 23. sz.

Kezdődő iskolai évre

Fiuk részére fehér és színes ing, kézellő, gallér, lábravaló.

Leányok részére Reform, empir és diszkótények, alsó szoknyák minden színbe, ingek, hálókötös és bugyogók nyári és télibe. Ágyterítők 1.0 krtól, Paplanok 190 krtól. Kész lepedők. Kendő felék minden minőségben és nagyságban

Dospoly János utóda

Főtér, Tisza palota.

Plasztikus

szép természet minden hölgy nyerhet, ha csakis mérték után készített mellfüzöt használ.

Hölgyek óvakodjanak a gyárilag előállított füzők használatától, mert ezek a legnagyobb mértékben ártalmasak a szervezetre. míg ellenben a mérték szerinti készítésű mellfüzök az egészségnek megóvása céljából orvosilag is ajánlatnak.

A legjobb egészségi füzök készítője.

Piacz-u. 42. szám

Goldstein Karolin.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a bekövetkező őszi idényre

saját készítésű czipőkből

nagy raktárral állok rendelkezésre.

Felhívom a t. közönség figyelmét **url-, női és gyermek czipőimre**, valamint **iskolas fiuk** részére készített erős czipőkre.

Dus választékot tartok izléses baba czipőkben.

Kiváló tisztelettel

CZICZÓ LAJOS czipész,

Piacz utca 12. Stenczinger ház

Csemege szőlő és boreladás.

Gróf Dégenfeld József és dr. Balványi Miklós urak „Erzsébet” szőlőtelepének elarusító helyei:

Gróf Dégenfeld téren, a kenyérpiacson 10-ik számú Wolf százados-féle Szikszay háznál és a

Főpiacon a 26-ik számú háznál levő békési házi kenyér üzletben megnyitattak.

Mindkét helyen a csemege szőlő **nagyban és kicsinyben** kapható.

A Dégenfeld téri főüzletben az „Erzsébet” szőlő telep kitűnő ó bora hectolitereként igen olcsón megrendelhető.

Kitűnő befőzni való császárkörte olcsón kapható.

Orosházi Kenyér sütőde és Élelmezési Csarnok

Ajánlja finom chasselas- és paszatuti csemege szőlőjének kilója 20 krajczár, kosárvételnél házhoz szállittatik.

Viszonteladóknek árkedvezmény.

Nemes faj dinnyék és körték.

== Naponta friss uradalmi vaj. ==

